

Berberian

Paris

2 Temmuz 1958

Pek muhterem ve aziz dostum Profesör Tayyip Beyefendi,

Bugünlerde İslam Ansiklopedisi'nde Çelebi Sultan Mehmet hakkında yazdığınız makaleyi okudum. Bu makalede Celali isyanlarından da bahsediyorsunuz.

Celaliler hakkında Arşiv'de gördüğünüz birçok vesikaların bir gün neşrini temenni ve ümit ederek bugün Sivas'ın hangi tarihte ve Kara Yazıcı'yı yoksa kardaş Deli Hasan tarafından zapt, yağma ve ihrak edildiği tarihini sual etmek istiyorum. Bence Sivas 1601'de zapt edilmiştir. Fakat bu tarihin ne kadar doğru olduğuna emin değilim. Bundan başka Ermeni kaynaklarından bazılarında zapt Kara Yazıcı'ya ve bazılarında Deli Hasan'a ve bazılarında da iki kardaşa birlikte atfediliyor. Bu hususlara dair Mustafa Akdağ'ın İslam Ansiklopedisi'nde Kara Yazıcı maddesinde de bir işaret yoktur.

Bu münasebetle başka bir meseleden de bahsetmek arzusundayım.

Umumiyetle Ermeni kaynaklarında Sivas'ın ve Tokat'ın işgalinden sonra Müslüman ve Hristiyan çocukların toplanmasından ve kullanılmalarından bahsedilmiştir. Evli karılara ve kızlara dokunmak şiddetle memnu idi. Şark vilâyetlerindeki Celalilere bu gibi bir hareket atfedilmemiştir. Tebrizli Arakil o vilâyetlerdeki Celalilerin kızları ve çocukları esir ettiklerini ve para ile geri verdiklerini ve fakat tekrar aldıklarını yazmakla beraber Celalilere münhasıran gulam aralık atfetmedir. Acaba Kara Yazıcı'nın zikrettiğim hareketi hakkında Osmanlı tarihçileri ve vesikalarında bir malumat var mıdır?

Dostumuz Kılıç Arslan Bey avdet ettikten sonra hiçbir haber göndermedi. Acaba Ankara'da mıdır yoksa mı dağlarda ve mağaralarda mı gezmektedir. Avdetinden sonra Ankara'dan Paris'te bulunan bir hanım kendisini benden sordular.

Şayet Ankara'ya giderseniz lütfen hem Kılıç Arslan hem de Mustafa Akdağ'ın adreslerini bana gönderseniz çok müteşekkîr kalırım.

Ben Ermeni kaynaklarında Celaliler hakkındaki malumatı toplamaktayım, ümit ederim ki bir gün bir yerde neşretmek mümkün olur.

Samimi selamlar ve hürmetlerle.

V. Berberian